

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 20.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1913.

Celoletna naročnina je K 3.60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Kurschel-Robasch.

Že zadnjič smo povedali, kakšna krivica se godi delavcem v Trebnjem, radi Andr. Robascha. Da pa stvar ne bo ostala prikrita sta gg. poslanca Hladnik in Piber vložila v deželni zboru Kranjskem na ekscelenco gosp. deželnega predsednika interpelacijo v tem oziru. Interpelaciji sta priložila tudi razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu, ki je jasna slika vsega, kar se je godilo v Trebnjem. Interpelacija se glasi;

Interpelacija

poslancev Hladnika in Pibra na Njega ekscelenco gosp. deželnega predsednika.

Meseca januarja letos so bili prožni delavci v Trebnjem zaslišani službeno od vzdrževalnega odseka po nadzorniku Kurschel-u, da so izpovedali po svoji vesti, koliko je resnice na raznih govoricah, ki so se razširjale v Trebnjem o prožnem mojstru Andreju Robaschu. Ker se je o Robaschu res mnogo govorilo, so morali delavci v smislu zvestobe govoriti čisto resnico in povedati vse, kar so o njem vedeli in videli. Robasch je pa delavce, ki so bili službeno zaslišani tožil pri okrajnem sodišču v Trebnjem, a delavci so se proti tej razsodbi pritožili na okrožno sodišče v Novo mesto, in bili oproščeni, kakor je razvidno iz priložene razsodbe. Delavci so pa bili takoj po službenem zaslišanju v mesecu januarju začasno odpuščeni iz službe in še danes niso sprejeti, dasiravno je preteklo od tedaj skoro že devet mesecev in so delavci pri celi stvari nedolžni. Delavci so nekateri tudi oženjeni, imajo družine in trpe sedaj silno bedo in pomanjkanje, ker ne delajo. Zato si dovoljujemo vprašati Vašo ekscelenco:

1. Ali so Vam te razmere znane? in
2. Ali hoče Vaša ekscelenca vse storiti, da teh osem delavcev pride takoj nazaj v službo in se jim škoda povrne.

V Ljubljani, 3. oktobra 1913.

To je bilo v kranjskem deželnem zboru. Vložila se bo pa interpelacija tudi v državnem zboru, ki bo zboroval 21. oktobra. Interpelaciji pa se bo priložilo tudi neke »Ver-

traulich« listine, katere je podpisal tisti Kurschel, ki je zasliševal službeno delavce in sploh rad drži na vse mogoče načine z Robaschem. Ta mož je tudi povedal pri sodišču, da se je do l. 1912 molče trpelo, ako so nekateri prožni mojstri razno erarično orodje rabili v svoje zasebne namene. Ta izjava je toliko značilna, da bo treba tudi v zbornici o njej razgovora. No in tisto »Vertraulich« je tudi tako interesantno, da morda Kurschelu ne bo prav vseč, ko se bo v državni zbornici stvar prebrala.

V nekem »Vertraulich« pravi inšpektor Kurschel, da so delavci predragi. Koliko on dobi pri železnici, tega seveda on ne pomisli, delavec je pa njemu sedaj predrag. Tudi o tem se bo še govorilo, da je kompanija Robasch-Kurschel oddala delo v kamnolomu privatnim podjetnikom in sicer samo zato, da se je odjedlo kruh ubogim delavcem, ki so že od začetka železnice v tej službi.

Pa še nekaj: Robasch-Kurschel se na vse pretege brani, da bi sprejela delavce nazaj v delo. Robasch hoče delavce na ta način spraviti ob delo, češ, da so se upirali delati in so zahtevali knjižice. To pa je laž. Nikdo se ni upiral in nikdo ni odpovedal.

Tudi je še drugih stvari več, ki jih bo tudi inš. Kurschel pozabil potem, ko bo v državni zbornici predložen. Tako n. pr. ne bo hotel najbrže Kurschel prav nič vedeti o tem, da so se delavci pri njem pritožili, da jim je Robasch pretel, da jih bo postrelil. Še več takih stvari je, ki jih je zakrivil Robasch, pa ga je Kurschel tako sodil, da so bili sedaj delavci kaznovani. Vse to mora na dan, da se razbije kompanija Kurschel-Robasch, ki je velika nesreča za delavstvo na dolenski železnici.

Morda Kurschelnu te besede ne bodo posebno vseč, toda teh besed je sam kriv, ker dela z vsemi močmi za Robascha proti delavcem in izdaja uradne »Vertraulich« ukaze, ki so naperjeni proti delavstvu. Dokazi so v naših rokah.

Robasch ni sicer vreden, da se z njim pečamo, a Kurschel je pa naravnost potreben, ker v svoji naivnosti in birokratski ošab-

nosti prezira in zatira delavstvo, napram drugim pa je uprav pasje postrežljiv. Priporočamo mu, da prebere prav pazno razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu, potem bi mu moralo biti jasno, kako mu je postopati. Doslej tega ni storil, in zato je potrebno, da ga mi opominjamo na njegove dolžnosti, inštrukcije bo pa že dobil od »višjih«, če sam ne popravi krivice.

Iz „lisjakove“ popotne torbice.

(Konec.)

Prav enolična je bila moja pot, dokler nisem prišel tja doli do — no kako se že pravi — do Plave. Kar naenkrat slišim neko upitje: »Schämen sie sich, wenn es ihnen nicht recht ist, lassen sie sich versetzen, ich werde sie schön beschreiben, schämen sie sich — sramujte se, če vam ni vseč, dajte se premetiti, jaz vas bom lepo popisal, sramujte se. Tega sem se zbal in zbežljaj sem stran od železnice. Naletel sem na staro ženico in to sem prestrašen vprašal, kaj se je hudega zgodilo. Oh gospod lisjak, mi je rekla, tisti ta hudi gospod prožni mojster zopet upije nad tem ubogim čuvajem, ki je vsega usmiljenja vreden. Ni še dolgo tega, da je bil operiran, in zopet je bolan in sposoben za bolnico, pa ga ta krutež toliko sekira, kolikor ga le more. Jej, jej, pogledjte gospod lisjak, ni dosti, da je bolehen, da ima tri majhne otročiče, težko 18 urno službo, pa skoraj nič počitka, ima pa oskrbovati prečnice, travo za trebiti, pa mu ta človek neusmiljeni še naprti, da naj spremlja vlake in pazi na strmine, in ko se ta z delom in dolžnostmi preobložen siromak upa pritožiti, da vsega tega ne more zmagati, pa upije nad njim, kakor kak srednjeveški brič. Jej, jej, gospod lisjak, to so žalostni časi za železničarje, če imajo neusmiljene predstojnike, ki si domišljujejo, da se človek še le pri prožnem mojstru prične. Saperlot, sem si mislil, to je pa interesantno, ženica mi bo še kaj povedala, če jo povabim na eno pasareto. Pa se res nisem zmotil. Hvaležno je sprejela mojo ponudbo in preden sva dobila krepčilo mi je že pravila dolgo storijo

„Žajfa.“

(Dalje.)

Kakor sklenil, tako storil. Toda Živko je takoj prvo uro spoznal, kako neokreten je še na parketu in v družbi, posebno kako bojzljiv in neroden je napram nežnemu spolu. Srečo je imel, da si je izbral plesalko veselega značaja. Kar je on zamudil je pa ona z njeno zgovornostjo trikrat nadomestila. Pri vsem zaupnem kramljanju Živko ni zvedel ali prav za prav ni želel zvedeti več, kakor da je njegovemu dekletu ime Rožica, s tem je bil zadovoljen in srečen.

Jesen je minula naglo, minili so božični prazniki in prišel je čas razveseljevanja. Živko Predalčič je bil že v naprej trdno odločen, da letos poseti kako boljšo plesno veselico, ter povabi tudi svojo — hm recimo prijateljico izza plesne šole — Rožico. Kocka je padla na „Planinski ples“ o katerem je lansko leto čital in slišal, kako izborna se je obnesel. Že davno poprej, predno je bil večer imenovanega plesa

znan, je imel Živko pripravljeno lepo moderno ukrojeno salonsko obleko.

Trebalo je še povabiti izvoljenko Rožico in to za bojzljivega Živkota ni bila lahka naloga. Po dolgem razmišljanju je našel dozdevno najkrajšo in najdostojnejšo pot in sicer napisal je lepo pisemce na mater gospe Rožice in ga dostavil po plesnem učitelju. V pismu je napisal ponižno prošnjo, da milostiva mama spoštovani gospici Rožici milostno dovoli pod njegovim varstvom udeležiti se poštene zabave obetajočega „Planinskega plesa“. In katera mama bi se taki prošnji obotavljala ugoditi? Posebno pa še, ako pozna prošnjika, zalega fanta v službi veletvrške Meterski, ki plačuje svoje uslužbenke priznane najboljše, jim nudi stalno službo in tudi nekaj starostne oskrbe. Saj ni rečeno, da prošnjik ne misli nekoliko več, kakor samo na ples, morda ima celo zelo resne namene. Skratka rečeno, mama se je čutila s tem vabilom zelo počaščeno in Rožica je dobila dovoljenje, da se dostojno

pripravi za ples. Kakor je že navada v takih slučajih: obe — mati in hčerka — ste se zibali v sladkih nadah na morebitno srečno bodočnost. Živko je bil na tihem ponosen, da se bo postavil na plesu z najlepšim dekletom, ki je v tej sezoni posečalo plesno šolo. Čutil je tudi nekaj okoli srca, kar še prej ni poznal in ta počutek ga je vedno spomnil na njegovo ljubko plesalko Rožico.

Mrzel je bil tisti zaželjeni pustni večer, ko je bil določen za veseli ples. Kmalu po večerji pride „gospod Živko“ v popolni plesni toaleti k kočijažu svojega gospodarja in mu reče: „Vi me bodele danes peljali na ples, Ivan, nič Vam ne pomaga.“

„Kaj pa mislite ‚gospod Živko‘, gospod šef rabi mogoče mene in kočijo sam.“

„Nič se ne izgovarjajte, šef je nekoliko bolehen in ostane danes gotovo doma, posebno pa še, ker je tak mrz in če peljete mirno pri zadnjih vratih iz dvorišča tudi nobeden nič opazil ne bo.“

neki o Karlinci, ki baje odločuje, kdo je za kaj, kdo je za nič, kdo bo napredoval in kdo ne. Klepetala je še nekaj, da je tisti gospod dober prijatelj prašičjih nog, če se dobe za »gratio tanto« in še mnogo drugoga, česar si pa nisem mogel vsega zapomniti. Hvaležen sem bil, da sem zvedel toliko novega, plačal sem pasareto in se poslovil.

Radovednost o onih listkih pa še vedno nisem napasel, dasiravno sem bil že blizu Gorice. Torej prvi, ki mi pride v pest, mi mora to zadevo pojasniti. Imel sem srečo, sešel sem se s prožnim slugom, ki je imel prožni obhod v smeri mojega potovanja. Pridruživši se mu, sem ga naravnost pozval naj mi pomen teh cegelcov pojasni. Nasmejaj se mi je malo nezaupljivo, me pogledaj postrani ter me vprašal: Gospod lisjak od kod pa pridete? E tam gori iz Kranjskega grām malo pogledat, kaj je pri vas novega. Pa še niste nikogar srečali, da bi ga bili vprašali, teh popirčkov je povsod dosti. Ali ne veste, pri nas so bile deželnozborske volitve in ti le cegelci so reklama za socialdemokratskega kandidata dr. Temo, ali Tumo, ne vem kako je bolj prav. Veste, gospod lisjak, pred volitvami so sodrugi trosili take reklamne, ali kakor pravijo agitačne listke iz vlakov, pri vsaki čuvajnici pri vsaki partiji prožnih delavcev so frčali kakor oblaki iz vlakov. To vam je bilo že od sile. Kdo bi bil po teh listih in naporih rudečih agitatorjev sklepal, bil bi videl Goriško že kot svobodno državo, a na dan volitve se je pa pokazalo drugače. Soleni mokrači so sramotno pogoreli. Sodrugi sicer pravijo, da so najbolj izobražen člen človeške družbe, a ko je pa njih dr. Tuma v štirih volilnih okrajih do bil samo 45 štimate, pa kolnejo, da so neumni. Zdaj se naj človek še kaj spozna kdo je pameten, posebno ker imamo pri nas še eno vrsto ljudi, ki so med seboj jugoslovanci, v resnici pa niso ne tič ne miš. Od soc. demokratov se samo toliko razlikujejo, da imajo svoje oberslovane in svojo kaso, to pa še le sedaj, ko ima njih bivši strugar Tomšik sigurno že tri hiše. Vsi so izšli iz socialne demokracije, to dokazuje dejstvo, da so ti in uni enaki nasprotniki krščanskega mišljenja in življenja. Za njih Slovanstvo ni dati počenega groša, to vemo še izza časa volitev v odbor oskrbovalnega skladišča v Gorici.

Prišla sva do njegovega cilja. Hvaležno sem se poslovil od njega, da si poiščem brlog za počitek, ker sem bil res že utrujen. Moje nadaljne dogodke vam opišem drugokrat. Bodite mi zdravi. Lisjak.

Organizacija.

Člani plačilnice Podbrdo pozor! Vabite se na društven sestanek, kateri se vrši dne 26. t. m. ob 4. uri popoldne na pošti v Podbrdu. Ker je sestanek velike važnosti v za-

„Pa bi vendar vzeli izvoščeka, gospod Živko.“

„Izvoščeka! Ivan, kaj Vam vendar na misel ne pride, obljubil sem mladi elegantni dami, da jo peljem na ples in napravil bi ji naj sramoto, da pridem z izvoščekom po njo. Kar ste izrekli, pač ne mislite resno.“

Ali je kočijaž Ivan sprevidel, da ima gospod Živko prav ali pa je učinkovala nova petača, ki je med pogovorom smuknila v njegovo pest, ne bomo dolgo raziskovali, nam zadostuje vedeti, da se je Živko po preteku dobrih deset minut vozil v najnovejši kočiji svojega principala pred hišo svoje izvoljenke. In ona ga je že pričakovala na stopnjišču, vesela in lepa, kakor prava rožica.

Na plesu se je naš junak topil v veselju. Dva, trije plesi, par kozarcev rujnega, bližina nje, ki je bila za celo noč izročena v njegovo varstvo, vse to je nanj nekako opojno učinkovalo. Ni trajalo dolgo in Živko je Rožici razodel vse svoje počutke, da še več: ponudil ji je roko in

devi plačilnice, ste prošeni, da se ga v polnem številu udeležite. Brez nadaljnega povabila.

Sklep sestanka 10./X. ljubljanske plačilnice državnih železničarjev. Visokorodni gospod dr. Ivan Šušteršič, predsednik Vseslovenske Ljudske stranke in njenega državnoborskega kluba, deželni glavnik kranjski, državni in deželni poslanec itd. itd. Ljubljana. Visoka drž. zbornica je v njenem poletnem zasedanju pritrdila vladnemu predlogu, da se na mesto onih v letu 1911 v prid železničarjev dovoljenih, pa še ne porabljenih 17 milijonov kron, izda samo 15 milijonov in še to le v obrokih 1913, 1914 in 1915. Z ozirom na dejstvo, da se je itak že prepričala vsota še pristrigla in pa na svoječaso izjavo nj. ekselence g. žel. ministra, da se namerava del tega poduradnikom uslužbencem in delavcem pripadajočega kredita porabiti za regulacijo uradniških plač višjih činovnih razredov, usojamo si predložiti naše enotne zahteve, od katerih ne odnehamo. Glase se: 1. Dveletno napredovanje vseh uslužbencev do končne plače, ki se naj zviša na 2000 K. 2. Odprava dosedaj nastalih trdot pri poduradnikih in uslužbencih. 3. Opustitev plačilne stopnje 1300 K pri poduradnikih in zvišanje končne plače na 3000 K, ob uveljavljanju dveletnega napredovanja. 4. Podelitev nočnih doklad vsem vrstam čuvajev in njih namestovalcem delavcem za vsako noč po eno krono. 5. Napredovalna avtomatika za delavce in 6. Zboljšanje oziroma razširjenje štabilizacije. »Prometna zveza«, organizacija krščanske socialno mislečih železničarjev vseh avstrijskih kronovin predloži vsem parlamentarnim strankam tozadevne spomenice. V imenu slovenskih članov prosimo vljudno podpisavi, da bodi tudi Slovenski klub nam naklonjen in sopomore, da visoka vlada naše dolgoletne nujne prošnje vendar enkrat izpolni, predno podležemo bedi. V Ljubljani, dne 10. vinotoka 1913. — 12 podpisov. — Dne 11./X. je tričlanska deputacija spomenico izročila preblagorodnemu g. dež. glavarju.

Razno.

Nevarnost okuženja pri snaženju osebnih vozov na železnici. Danes se vozijo na železnici različni ljudje: bogati in revni, snažni in umazani, pa tudi zdravi in bolni. Splošna higijena zahteva, da se železniški osebni vozovi večkrat osnažijo. Vsak potnik ima gotovo v prvi vrsti pravico, da se vozi v vozovih, ki so snažni in da ni na železnici v nevarnosti, da se ne okuži vsled bivanja v vozovih, v katerih so se kdaj vozili bolniki ali pa ljudje, ki ne drže preveč na čistost. Zato pa železnična uprava skrbi, da se vozovi temeljito takoj po uporabi osnažijo. Tu pa preti velika nevarnost za uslužbenca in uslužbenke, ki opravljajo ta posel. Prah,

srce. V osemnajstem letu se človek o takih sklepih ne posvetuje mnogo, to nam bodo pritrdili vsi, ki so to dobo že preživeli.

Ker mu Rožica ni odrekla protinaklonjenosti, je Živko hitel jo predstaviti vsem znancem kot svojo nevesto. Ponosen je bil, če mu je kdo čestital, še bolj pa, če je opazil, da ga ta ali oni radi njene lepote zavida.

Nekoliko je Živkova dirnilo, ko je pri nekem plesu opazil, da škili izmed gledalcev stari knjigovodja njegovega šefa zasmehljivo nanj, a ker ga potem ni več zapazil, se je pomiril in bil naprej vesel in dobre volje.

Zjutraj po pretekli noči, ki je kakor vse tuzemeljsko veseje le prehitro minila, najdemo našega prijatelja sicer nekoliko bledega in zaspnega vendar pa notranje veselega ob njegovi mizi, ko ga nepričakovano pozove šef pred-se.

Živko se je nekoliko obotavljal, iti pa je moral. „O, gospod Živko, ste že tukaj, dobro jutro, hotel sem Vas le vprašati, kako Vam kaj moj voz ugaja.“

ki so ga nanosili potniki ali pa prah, ki je nastal vsled posušenih pljunkov, ker marsikdo pljuje kar na tla ali pa večkrat tudi zraven pljuvalnika, je velika nevarnost za snažilno osebo. Železniške uprave se trudijo, kako bi se uredilo snaženje brez prahu. Poskušalo se je že z žaganjem. V voz se je natreslo mokrega žaganja, potem pa se je pometalo. Izkazalo pa se je, da je to silno počasno in tudi zelo težavno, ker se žaganje težko izmete iz premnogih kotov, ki jih ima vsak voz. Vsekakor bo treba stvar urediti tako, da se bo pometalo v vozovih z mokro tvarino, kako, to pa še ni določeno. Velika nevarnost je tudi pri izpraševanju sedežev prvega razreda, kjer so baržunasti sedeži. Res je, da ima delavec nekaj za pred usta, ali to je vse premalo, ker se prah, ki je napoljen vsakovrstnih bacilov, vleže tudi na obleko, lase, brke, roke itd. Najboljši bi bili v tem oziru samo usnjati sedeži, katere sedaj tudi v prvih razredih vpeljuje južna železnica. Tudi sedeži se veliko lažje in tudi temeljiteje snažijo, in to z veliko manjšo nevarnostjo okuženja za uslužbenca. Sedaj se v železniškem ministrstvu bavijo s to stvarjo. Priporočali bi, da bi se delavni čas za te uslužbenca kolikor mogoče skrajšal in plače v toliko izboljšale, da ne bi v skrbi za svoj obstanek, stradali. Pri vsakem delu rabi telo zdrave in tečne hrane. Skrbeti bi se moralo tudi, da dobi ta vrsta uslužbencev posebne higijenične obleke in preskrbeti je, da se bodo pogosto kopali in sploh umivali. Snažnost je za vsacega človega, posebno pa za uslužbenca te vrste, pogoj zdravja. Upamo, da bodo strokovnjaki vse dobro premislili in potem vse najboljše obrnili za varstvo snažilnega osebja železniških osebnih vozov.

O poučnih tečajih. Dandanes se od železničarja zahteva toliko vede in znanosti v njegovi službi, da je marsikateremu težko prestatati konkurenco. Kdor hoče danes napredovati, stremeti mora za tem, da se vedno bolj in bolj izobrazí v svojem poklicu. Popoln pri železnici ni nikdo. Znanost oživi duhá, znanost človeka razsužni, da je prost in samostalen, ne pa igrača drugih. Znanost svojega poklica utrdi človeka v veselju do dela, predstojniki ga morajo spoštovati in upoštevati. Predmet zasluži globokejšega preudarka: Resnost tega vprašanja bi morala železničarje dovesti do tega, n. pr. na večjih postajah združijo in skupno prirejajo poučne tečaje. Potreba je nujna. V tečaju naj bi se ljudje poučevali o predmetih, ki tičejo službo, pa tudi v personalnih zadevah. Skoraj sramotno je povedati, da je dandanes le malo železničarjev, ki bi znali na pr. kontrolirati, se jim li prejemki ali odbitki pravilno zaračunajo ali ne, o nezdognih predpisih, o penzijskem in provizijskem statutu molčimo, o špeciálnih inštrukcijah posameznih kategorij pa samo premišljujemo. Kako je potem

Grešnik je povsíl glavo, odgovoril pa ni nič. —

„Veseli me, da ste bili zadovoljni. Sploh pa Vam moram čestitati, slišal sem, da ste srečen ženin.“

Bolj ko je že, ubogi Živko ni mogel zadržati.

„To bo prijetna iznenadba za Vašega gospoda botra. Iz kake rodbine pa je Vaša gospodična nevesta, dovolite mi vprašanje.“

Rodbina! Iz kake rodbine? O tem še sploh ni imel časa razmišljati. On hoče le njo poročiti in ne njeno rodbino. Seveda ima tudi ona rodbino; zakaj pa bi je ne imela?

„Kdo pa so njeni starši?“ poizvedoval je gospod Meterski neusmiljeno dalje.

„Stariši! Kako hoče on zanje vedeti, za to se je dosedaj brigal nekako toliko, kakor za sorodstvo bodočega albanskega vladarja.“

„Ker vidim, da so stariši Vam neznani,“ je nadaljeval šef, „hočem Vam, kolikor mi je znano,

mogoče, da bi bil človek s svojim poklicem zadovoljen, da bi si znal priboriti kar največ udobnosti in koristi? Nezaslišana komodnost je torej, če kdo zanemarja prilike, se na priprost in cen način izobraziti in izpopolniti. Človek, ki dandanes dela po kopitu, ki si ga je mimogrede prilastil ne zme neč se za »zakaj tako«, je breme sam sebi in svojim sotovarišem, grm trnja, ki mu ni zato, da bi pognal vitko deblo, zadostuje mu, da leto za letom ozeleni in zopet ovene. Ni skrbi, da bi se na večjih postajah ne oglasili možje, ki bi bili voljni ukaželnim souslužbencem biti učeniki, ko bi videli kaj dobre volje. Prav nespametno je, če kdo pravi, da za uk nima časa, naravnost neumno pa je, če kdo meni za učenje je še časa dosti. Ljudje, ki tako mislijo ali celo govore, nimajo nikake pravice do napredovanja.

Državni in dvorni uslužbenci na železnici. Železniško ministerstvo razglša sporazumno z vsemi privatnimi upravami sledeče: Veljavnost petletno izdanih legitimacij višjih državnih in dvornih uslužbencev všteti 8. činovni razred se razširi toliko, da veljajo legitimacije, glaseče se na prvi in drugi razred tudi za nakup vozniških listkov tretjega razreda. Isto velja za penzioniste istih činovnih razredov. Vendar pa morajo posedati osebe od 8. činovnega razreda naprej edino le legitimacije za prvi ali drugi ali pa samo za drugi razred. Ta odredba je sicer kratkih besedi vendar pa velepomembna. Železničarji smo jo sprejeli z raznimi čuti. Ni še dolgo tega, da so železnice družinam oficirjev, všteti služničad, dovolile 50 odstotno znižavo vozni. In sedaj se pa zopet državnim in dvornim uslužbencem tako kavalirsko postreže, dočim se pri lastnih uslužbencih študira in striže kolikor se le more. Mi vsi vemo koliko in kakih vzrokov in dokazil je treba, da dobe naši svoji v najnujnejših slučajih par soldov znižave od voznine. Nismo nikomur nevošljivi, ampak če pomislimo, da naši stari delavci, ki so polovico svojega življenja, vso njih telesno moč in premnogokrat tudi preljudbo zdravje darovali železnici na svoje stare dni niso deležni nobenih olajšav ali pa le v do skrajnosti pristriženih slučajih, potem se nam mora početje železniških uprav ugabiti. Kaj pa imajo višji državni in dvorni uslužbenci dokazati, da so železnici dobrega storili. Tako dvojno merilo nam vzbuja čut, da so vse trditve, uprave skrbe za dobrobit svojih uslužbencev nič drugega, kakor navadna — farbarija.

Stanovanjske mizerije. Če se govori o slabih stanovanjskih razmerah, nehote vsak le na velika mesta misli, na velike hiše s temnimi dvorišči in hodniki, kamor se ne zgubi nobeden solnčni žarek, na ozka stanovanja, ki pospešujejo boleznin in nenravno življenje. Je nekaj resničnega na tem, vendar pa obstojajo po mestih stavbne zadruga,

ki so že marsikaj spreobrile na boljše. Napačna je misel, da najdemo stanovanjske mizerije samo po velikih mestih, v malih mestecih in po deželi so ne malokrat razmere še veliko neugodnejše. Malih, zdravih in udobnih stanovanj se premnogokrat sploh ne dobi v takih krajih. Najbolj čutijo to železničarji, prav posebno pa še v krajih s tujskim prometom. Lastnik hiš in stanovanj priredi vsako količkaj pripravno stanovanje za tujce, saj le ti plačajo za 3 ali 4 mesece ravno toliko ali pa celo več, kakor pa železničar za celo leto zmora. Železničar pa se potikaj koder in kakor se moreš. Stanovanjsko vprašanje je dandanes po malih mestecih in po deželi ravno tako pereče, kakor v velikih mestih. Odpomoči je nujno treba, pa kako? Osobje samo ne more snovati stavbnih zadržug, premalo jih je morda v enem kraju skupaj, pa tudi dohodki mu ne dopuščajo. Vrhutega pa morajo vzeti tudi vedna premeščanja ves pogum in podjetnost. Dolžne pa so storiti to delo uprave in razni fondi, kakor so bolniške blagajne, penzijski in provizijski skladi. Denar v teh zavodih je last uslužbencev in delavcev, krivično je torej do skrajnosti, da se zanj po velikih mestih zidajo moderne palače za uradnike.

Zavarovalnica zoper nezgode avstrijskih železnic. D. bili smo računski zaključek za leto 1912 iz katerega podamo način čitate ljem nekaj števil. Zavarovancev je bilo: Pisarniškega 14.296, strojnega 34.731, vlakospremnega 29.218, postajnega 92.351, prožnega 120.606, delavniškega 32.916 in pri parobrodstvu 143. Nezgod se je v letu 1912 javilo 35.741, zahteva po odškodnini je bila v 5769 opravičena. V letu 1912 so rente narasle za 1.121.566 K 32 v, skupno pa se je na rentah izplačalo 9.784.427 K 16 v, skupno število opravičencev je znašalo 18.743 oseb. Razsodišču se je predložilo 750 tožba, iz prejšnjega leta je ostalo nerešenih 167, skupaj je imelo rozsodišče reševati 917 pritožb od katerih se je zavrnilo 532, ugodno rešilo pa 177 slučajev. 184 tožba je ostalo za leto 1913, 5 se jih je umaknilo, v 19 slučajih se je dosegla poravnava brez rozsodišča. Do-hodkov je imela zavarovalnica 146.284.837 K 71 v, železnice so prispevale 21.245.513 K 74 v, drugo je prenos iz prejšnjega leta, obresti itd. Med izdatke zbedejo v oči upravni stroški, ki so znašali 1.266.117 K 15 v, državno nadzorstvo je stalo 5.000 K, prispevki v penzijski sklad za uslužbence znašajo 8.000 K.

Deželni zbor kranjski je razpuščen. Potekla je njegova šestletna doba in zato se bodo vršile volitve še letos pred božičem, in sicer 1., 9., 16. in 22. dec.

Državni zbor je sklican za dne 21. tega meseca.

Koledar „Prometne zveze“ za l. 1914 je izdala centrala v nemškem jeziku. Kdor razume nemško, naj ga naroči, ker je zelo za-

nimiv in vsakemu železničarju zelo potreben. Cena 1 K.

Ali je to mogoče? V Divači je gospod z »zlatim krageljcem«, ki mu je blagor uslužbencev in njih rodbin posebno na srcu. Dne 11. t. m. je peljal nek žel. uslužbenec otroka k zdravniku. Zdravnik je izjavil, da je mogoče otroku ohraniti oko le v tem slučaju, ako ga oče takoj odda v bolnišnico. Oče je prosil postajenačelnika za dopust v ta namen, a postajenačelnik mu ga ni hotel dati. Oče je jokal, postajenačelnik pa je upil naj »baba« pelje otroka v bolnico. Navzoči potniki so se zgražali in izpraševali če je Divača v Evropi ali kje v Afriki.

Dne 20. t. m. se poroči g. drž. in dež. poslanec dr. Ivan Bendovič. Skupina Zidan most »Prometne zveze« mu kot svojemu častnemu članu iskreno čestita. Tudi naše uredništvo tem potom najiskreneje čestita našemu vrlemu naročniku in mu kliče: Bog ga živi.

Zobozdravniki na državni železnici. Železniško ministerstvo je nastavilo na Dunaju deset zobozdravnikov, ki so uslužbencev državnih železnic na Dunaju na razpolago za negovanje zob. To je hvalevredno, da skrbi železniško ministerstvo za zdrave zobe svojih uslužbencev, a še bolj hvalevredno bi bilo, da jim da vlada to, za kar železničarji že tako dolgo in nujno prosijo namreč: v e č p o d z o b e .

Kamniški vlak naj vozi v Ljubljano južni kolodvor. V zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora je bil sprejet nujni predlog poslanca dr. Gregoriča, naj se pritisne na železniško upravo, da bo vozil kamniški vlak v Ljubljano na južni kolodvor, ne pa obstajal, kakor doslej na državnem kolodvoru v Šiški.

Ali socialni demokratje res povsod napredujejo? Na Dunaju so se vršile prošli teden volitve v drugem mestnem okraju za državni zbor namesto umorjenega Schuhmeierja. Socialni demokratje so pri prvi volitvi dobili okroglo 1600 glasov manj kakor jih je dobil pred dvema leti poslanec Schuhmeier pri prvi volitvi in ki je bil izvoljen brez ožje volitve. Letos je pa stvar precej drugačna. Kakor rečeno, je socialno demokratski kandidat Eldersch dobil 1600 glasov manj, kakor Schuhmeier pred dvema leti, med tem ko so krščanski socialci precej napredovali. Pri ožji volitvi dne 14. oktobra pa je socialno demokratski kandidat Eldersch propadel, ker je dobil do 600 glasov manj kot krščansko socialni kandidat dr. Mataja. Ta okraj so imeli v rokah preje socialni demokratje in splošno je znano, da v tem okraju prebiva največ judov in se sploh ta okraj imenuje »Judenviertel«. Judje, liberalci in sploh vsi so se združili proti krščanskim socialcem, pa vendar niso prav nič opravili, ker so se krščanski socialci združili v skup-

iz zadrege pomagati, mati Vaše neveste je perica, očeta pa gospodična niti ne pozna.“

Živko je čutil, da mu kolena omahujejo, vendar pa je hotel pokazati svoje viteztvo ter je bolj — zajecjal ko spregovoril:

„Naj bo kar hoče, na mojem sklepu ne spreminjam nič.“

To je naravno! Tudi nisem kaj nasprotnega pričakoval od Vas. Ker pa Vašega gospoda botra dobro poznam, vem da ga bo zelo veselilo, ako Vas še enkrat pred poroko kot fanta vidi. Ako se opoldan odpeljete, ste zvečer v njegovem naročju; moj knjigovodja Vas spremi na kolodvor.

* * *

Osem let je minulo od onega usodepolnega večera in sledečega mu jutra. V obednici prvega razreda razkošnega hotela v Opatiji najdemo eleganten mlad par, kateremu se na prvi pogled pozna, da je na ženitovanjskem potovanju in sicer še prav v prvih dneh zakonskega življenja. Natak ar je ravnokar pospravil mizo in mlada

človeka sta se zatopila v tih pogovor, ki je pri mladih zakoncih vendno in povsod enake vsebine. —

„Torej sem jaz res prva, katero ljubiš, dragi moj Živko?“

„Edino prva moja ljubezen!“

„To me stori srečno! Že misel na to, da bi bil Ti pred menoj še katero ljubil, bi mi bila neiznosna. Torej, — in pri tem mu je zvedavo pogledala v oči — moški v tem oziru baje ne vzamete posebno resno?“

Živko se je vspel po konci, da bi napravil svečano prisego o resničnosti njegove trditve, pa je bil premoten. V dvorano je vstopila krošnjarica, kakor so take v znamenitih tujsko-prometnih krajih navadna prikazen. Nosila je na roki košaro blaga ter korakala naravnost k mizi naših znancev.

Nevoljno jo Živko pogleda, a njegov pogled je srečal njene velike, nekoliko predrzno zroče oči. Reči si je moral, da je bila še lepa,

dasiravno ne več mlada, toda njen pogled in njena bližina sta mu strnila kri. Rad bi bil vrjel na prevaro, pa ni bilo mogoče, pred njim je stala lepa Rožica, o kateri od onega večera, ko ji je v vroči ljubezni obljubil roko in srce, ni nikoli nič več slišal, še manj pa, da bi jo bil videl.

Hlastno je zagrabil nek časopis, da bi se za njim skrtil, a up se mu ni spomnil. Njen oster pogled ga je dozdevno pekel tudi skozi popir, zato ga je tedaj zopet odložil.

Kaj, če mu da ona spoznati, če ga imenuje po imenu in to tu pred njegovo ženo, kateri je ravnokar prisegal, da je bila ona edina njegova ljubezen. Mrzel znoj mu je stopil na čelo. Gorje mu, ko bi moral priznati svoji ženi da je to deklico kedaj — in če le samo eno uro — imenoval svojo nevesto.

Rožica ga je vedno in nepremično gledala.

(Dalje prihodnjic.)

nem delu in posrečilo se jim je, da so iztrgali ta okraj iz svobodomiselnih rok.

Za deželnozborske volitve na Kranjskem, ki bodo letos v decembru, se že pripravljajo tako socialni demokratje, kakor tudi liberalci. Ali nekaj je pri teh pripravah značilnega: Liberalci in socialni demokratje so se združili in skupno zabavljajo proti S. L. S. Ako naši somišljeniki store svojo dolžnost, bodo nasprotniki še huje tepeni kakor so bili kdaj doslej. Upamo in prepričani smo, da se to prav gotovo zgodi. Liberalci in socialni demokratje pa naj zabavljajo, kolikor hočejo, odgovor bodo dobili, — da jih bo hudo glava bolela. Ampak pri vsem tem je pa le nekaj lepega: Roko sta si podala za skupen boj dr. Tavčar kot zastopnik tistih, ki kaj imajo (kapitalistov) in pa Kristan kot zastopnik tistih, ki nič nimajo (proletarcev). Pa pravijo, da voda in ogenj ne gresta vkup!

Protokol

seje personalne komisije, sekcija poduradnikov c. kr. drž. žel. ravnateljstva Dunaj.

(Dalje.)

Predlogi člana Hartentherja.

Predsednik povdarja, da k predlogom manjka pismenih razlogov radi česar ni bilo mogoče predloge preštudirati in ne bo mogoče takoj napraviti sklepov. Stvar je odvisna od ustmene razprave in če se bodo rešitve zakasnilo, naj člani in oboje tega ne zameri.

Predlagatelj meni, da je namenoma pismene razloge opustil, ker jih ravnateljstvo velikokrat izrablja za kvarljive ukrepe. Temu pa se je predsednik z ogorčenjem zoperstavil in rekel, da to nikakor ni res, ravnateljstvo upošteva predloge personalne komisije v polnem obsegu, da pa taka sumničenja, kakor jih je predlagatelj ravnokar izrazil pošteno soglasje med upravo in personalno komisijo le rušijo ne pa pospešujejo. Obžaluje, da so padle take besede in otvori debato.

(Dalje prihodnjic).

Kurschel-Robasch.

Die öster.-Ungar. Eisenbahner-Zeitung, ki je nemško glasilo »Prometne zveze« ima v svoji številki z dne 15. oktobra zelo oster članek proti pravičnosti c. kr. državne železnice v zadevi delavcev in Robatscha v Trebnjem. Tako bodo tudi naši nemški tovariši v širni Avstriji prav dobro poučeni, kako se z delavci godi na Kranjskem pod gospodstvom Kurschel-Robasch. Prepričani smo, da bodo tudi nemški krščansko socialni poslanci skrbeli za to, da se ta dolenjski škandal odpravi in da se vendar že enkrat dá pravica delavstvu, ki jo je sodišče sicer že priznalo, a priznati jo neče birokratski duh, ki vlada pri državni železnici. Tudi interpelacijo na nj. eksc. gosp. deželnega predsednika v kranjskem deželnem zboru, ki sta jo vložila poslanca gg. Hladnik in Piber prinaša nemško glasilo v celoti.

Kdo bo dal delavstvu odškodnino, ki so jo trpeli na zaslužku? Devet mesecev so delavci že brez dela vsled tega, ker so službeno po vesti izpovedali to, kar so o Robaschu vedeli. Delavci so morali ves ta čas plačevati prispevke v provizijski sklad. Zaslužili pa niso nič. Naše mnenje je in tudi mnenje vsakega poštenega človeka, da mora delavcem državna železnica povrniti vso škodo, ki so jo trpeli na zaslužku. Ako se vsled tega čuti drž. železnica prikrajšano, naj pa prime Kurschela ali Robatscha, ki sta tega vsega kriva. Delavci morajo dobiti odškodnino in skrbeli bomo da jo tudi dobe. Železnici pa svetujemo da delavce takoj vzame v delo nazaj, ker s tem bo škoda veliko manjša, ki jo bo treba plačati delavcem.

**Izšel je nemški
Koledar
Prometne zveze
za navadno leto
1914
Cena koledariju je 1 K
Naročite ga!**

Kupujte le v tistih trgovinah, ki inserirajo v »Železničarskem Glasniku«.

1. junija 1913		VOZNI RED.																1. junija 1913				
Ljubljana										Jesenice												
Prihod										Odhod												
	1255	314	448	555	957	1247	546	858		Dunaj	1211	1218	438	730	1126	311	632	955				
	1205	434	904	1121	251	617	950	1142		Trst	120	319	513	603	1003	106	600	828				
		725	952	1114	433	551	816	1131		Gorenjsko	547	654	909	1130	340	635	1001					
						859	300	916		Dolenjsko	732	130	746									
						638	1036	723		Vrhniko	735	148	810									
					642	1100	241	615	1030	Kamnik	732	1150	312	715	1100							
Prihod										Odhod												
		747	858	1103	138	552	835	1200		Ljubljana	552	815	937	232	433	632	944					
1252	548	807	921	125	200	419	455	608	919	Celovec	1211	348	519	925	1114	1222	218	245	614	851	909	936
1205	320	800	1110	1216	158	241	556	843	933	Gorica	505	551	812	935	128	223	423	458	645	935		
					805	143	602	902		Trbiž	813	927	206	620	940							

Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državni kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih.



Franciška Herzig,
Marija Retschek, Dunaj,
Ivan Fischer, Hütteldorf,
Elizabeta Westerhaler, Landeck,
Ivan Müllauer, Bischofshofen,
Ivan Mehler, Hochfilzen,
Valentin Schwarz, Dunaj,
Elisabeta Fügenschut, Klösterle,
Jožef Krundorfer, Solnograd.

Naj v miru počivajo!

Vsak član prispeva 1. decembra v posmrtni sklad 45 vinarjev.

Priporočamo
domačo trgovino z oblekami

Maček & Ko.

v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznana dobro.

Velika zaloga modernih slamnikov.

Klobuke, cilindre in čepice

v najnov. fasonah in v veliki izberi
priporoča

Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.

Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Ali ste že pridobili »Prometni zvezi« kakega člana in »Železničarskemu Glasniku« naročnika.

Mesečni sestanek skupine Ljubljana južna železnica se vrši odslej naprej vsako prvo soboto ob navadni uri pri Starem Tišlerju v Kolodvorski ulici. Odbor skupine prosi vse člane, da se teh sestankov udeležujejo v velikem številu.

Državni železničarji imajo svoj redni mesečni sestanek vsako prvo soboto v mesecu v Rokodelskem domu ob navadni uri zvečer. Ker so ti sestanki velike važnosti, se prosi, da se jih člani v velikem številu udeležujejo.

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
Sv. Petra cesta 8
LJUBLJANA

priporoča svojo največjo zalogo **švicarskih ur** priznana najboljših

z znamko „IKO“ in „ZENITH“.
Najzmernejše cene. Postrežba točna.

JULIJA ŠTOR
Ljubljana, Prešernova ul. 5

velika zaloga
„F. L. POPPER ČEVLJEV“
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

Anton Rojina, Ljubljana
Kolodvorska ulica
Pohištveno in stavbno mizarstvo.

Pozor pri nakupu!

Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre tvrdke

Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.